

Yttrande från Regionkommittén om "Utvidgningsstrategi och huvudfrågor 2007–2008 – Kandidatländerna"

(2008/C 172/09)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Kommittén understryker att EU även framöver bör bedriva en politik som är öppen för utvidgning och som kan utgöra en grund för att stimulera till demokratiska reformer och ekonomisk utveckling även utöver EU:s nuvarande gränser.
- Respekten för Köpenhamnskriterierna och kraven enligt stabiliserings- och associeringsprocessen är ett grundläggande krav på medlemsstaterna, särskilt principen om egna meriter som även intog en framträdande plats under de tidigare utvidgningarna.
- Turkiets engagemang för Europa får inte brytas och EU bör efterleva de åtaganden som gjorts då förhandlingarna inleddes. ReK håller dock med kommissionen om att förhandlingarna med Turkiet utgör en icke tidsbegränsad process där utgången inte kan bestämmas på förhand.
- Regionkommittén ser positivt på Kroatians framsteg när det gäller att uppfylla de politiska Köpenhamnskriterierna och de ekonomiska kriterierna samt att genomföra gemenskapens regelverk och stabiliserings- och associeringsavtalet.
- Regionkommittén anser att den f.d. jugoslaviska republiken Makedonien har gjort betydande framsteg i fråga om att uppfylla de politiska Köpenhamnskriterierna och de ekonomiska kriterierna, och pekar på de framsteg som gjorts i slutet av 2007. Kommittén uppmanar därför rådet att besluta att förhandlingar ska inledas med den f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

Föredragande: Alin Adrian NICA (RO–ALDE), borgmästare i Dudeștii Noi, Rumänien

Referensdokument

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Utvidgningsstrategi och huvudfrågor 2007–2008

KOM(2007) 663 slutlig

Politiska rekommendationer

Allmänna rekommendationer

1. Regionkommittén upprepar sin övertygelse om att EU:s utvidgning utgör ett av de mest effektiva medlen för politiskt inflytande, eftersom denna process är ett viktigt steg mot säker fred och stabilitet i världsdelen och att medborgarna i kandidatländerna därmed ges ytterligare en möjlighet att dra nytta inte bara av det välstånd som EES genererar utan också av EU:s gemensamma värden, främst frihet, demokrati och solidaritet.
2. Kommittén understryker att EU även framöver bör bedriva en politik som är öppen för utvidgning och som kan utgöra en grund för att stimulera till demokratiska reformer och ekonomisk utveckling även utöver EU:s nuvarande gränser.
3. Respekten för Köpenhamnskriterierna och kraven enligt stabiliserings- och associeringsprocessen är ett grundläggande krav på medlemsstaterna, särskilt principen om egna meriter som även intog en framträdande plats under de tidigare utvidgningarna.
4. Integrationens framgång beror framför allt på hur kandidatlandet förbereder sig inför utvidgningen och på hur djupgående reformerna är och hur kraftfullt de genomförs.
5. Uppföljningen av framstegen och lagstiftningens omformning är förutsättningen för en framgångsrik integration.
6. De lokala och regionala myndigheterna bör få en aktiv roll inom integrationsprocessen, eftersom det är fråga om en strukturell och demokratisk process som inte kan genomföras centralt utan aktiv medverkan av alla myndighetsnivåer och utan att subsidiaritets- och närhetsprinciperna respekteras till fullo.
7. Sammanslutningarna för lokala och regionala myndigheter måste rådfrågas när centraladministrationen lägger fram lagstiftningsförslag på områden där de lokala och regionala myndigheterna är behöriga.
8. Den hållbara utvecklingen i ett land är i hög grad beroende av hur den grundläggande principen för decentralisering efterlevs och genomförs i praktiken i alla dess former: beslutsmässig, administrativ och ekonomisk decentralisering.
9. Regionkommittén pekar på att kriget under första delen av förra årtiondet har satt djupa spår hos folken på Balkanhalvön, och därför är det viktigt att alla lokala, regionala och nationella aktörer i länderna i området samarbetar för att lösa alla de problem som varit föremål för tvister i det förflutna.

10. Det är viktigt att via föranslutningsprogram och genom föranslutningspolitiken stödja samarbetsinitiativ och -ansträngningar (2008 är bland annat året för interkulturell dialog) samt utbyte av erfarenheter och goda metoder (inklusive de bästa erfarenheterna av genomförandet av principerna i Europeiska stadgan om lokalt självstyre) mellan lokala och regionala myndigheter i medlemsstaterna och i kandidatländerna. I detta avseende spelar ReK en viktig roll för att främja utbildningsseminarier där syftet är att utbyta välfungerande metoder och erfarenheter från de lokala och regionala myndigheterna i EU. Detta stöd bör framför allt grunda sig på erfarenheterna från de nya medlemsländer som anslöt sig till EU 2004 och 2007, allra helst som en del av dem är grannar till dessa tre nya kandidatländer.

Turkiet

11. Regionkommittén understryker att det ligger i allas intresse att Turkiet åtnjuter stöd under hela den långa och svåra reformprocess som har inletts. En grundläggande princip för anslutningsprocessen är att framstegen i reformprocessen bestämmer förhandlingarnas takt. Till detta medverkar även EU:s externa stöd i form av finansieringsprogram. Turkiet och EU bör ge prov på tålamod och uthållighet i denna process.
12. Turkiets engagemang för Europa får inte brytas och EU bör efterleva de åtaganden som gjorts då förhandlingarna inleddes. ReK håller dock med kommissionen om att förhandlingarna med Turkiet utgör en icke tidsbegränsad process där utgången inte kan bestämmas på förhand. Det enda kriterium som bör beaktas när man avgör huruvida Turkiet kan ingå i EU eller inte bör vara hur de anslutningsvillkor som unionen ställer uppfylls. Dessutom är det viktigt att Turkiet åtar sig att främja goda grannskapsförhållanden i enlighet med de krav som framförs inom ramen för förhandlingarna. Turkiet förväntas alltså upphöra med ekonomiska blockader och stängning av gränserna samt avstå från hot eller militära manövrar gentemot grannländerna.

13. Kommittén ser med tillfredsställelse på att parlamentsvalen genomförts korrekt, och hoppas på att den nya regeringen skyndar på genomförandet av nödvändiga reformer i syfte att uppfylla anslutningsvillkoren samtidigt som framsteg kan nås på vissa känsliga områden. ReK vill också ge uttryck för sin oro över de turkiska väpnade styrkornas upprepade ingripanden i den politiska processen och understryker att det krävs större ansträngningar för att säkerställa fullständig och effektiv kontroll av armén.

14. Kommittén välkomnar de åtgärder som nyligen vidtagits för att ändra grundlagen och anser att de föreslagna ändringarna om de antas kommer att uppmuntra till framsteg i fråga om efterlevnaden av de politiska Köpenhamnskriterierna. ReK påminner också om att den turkiska straffrättens artikel 301, som innebär att förolämpande av turkiskhet och Turkiet är straffbart, måste ändras för att öka åsikt friheten.

15. Kommittén vill framhålla att de lokala och regionala myndigheterna genomför största delen av gemenskapslagstiftningen och att de därför bör spela en central och avgörande roll både i den interna demokratiseringen och integreringen i EU. Därför rekommenderar vi Europeiska kommissionen att lägga tonvikten på de lokala och regionala myndigheternas ställning vid förhandlingarna med Turkiets regering.

16. Kommittén förespråkar en översyn av den turkiska kommunallagen i syfte att förstärka de offentliga myndigheterna på lägsta nivå och öka deras effektivitet.

17. Kommittén föreslår en studie i syfte att identifiera flera modeller för regional utveckling i Turkiets territoriella enheter med EU:s medlemsstater som exempel, modeller som skulle göra det möjligt att genomföra regionala strategier och regional politik, att fastställa prioriteringar för lokal och regional utveckling, att genomföra program som får stöd från EU:s föranslutningsfonder och därefter från strukturfonderna.

18. Det är nödvändigt att inrätta en gemensam rådgivande kommitté med företrädare för Regionkommittén och för de lokala och regionala myndigheterna i Turkiet. Kommittén rekommenderar därför att den turkiska regeringen ska begära att en gemensam rådgivande kommitté inrättas och att Europeiska kommissionen ska erkänna vikten av ett sådant organ inom ramen för förhandlingarna med Turkiet.

19. Turkiet bör fortsätta sina konkreta ansträngningar för ekonomisk decentralisering till den lokala offentliga förvaltningen så att de lokala och regionala myndigheternas finansiella autonomi förstärks samtidigt som de blir mindre beroende av den nationella budgeten.

20. Utvidgningen av de lokala och regionala myndigheternas administrativa behörighet bör åtföljas av tillräckliga ekonomiska medel för finansieringen av de nya ansvarsområdena.

21. Turkiet inleder för närvarande en översyn av den offentliga sektorn i syfte att öka effektiviteten och förbättra myndigheternas administrativa kapacitet för att de effektivt ska kunna hantera nationella anslag och EU-bidrag.

22. Kommittén vill rikta uppmärksamhet på den fortsatta diskrimineringen i Turkiet i fråga om kvinnors tillträde till offentliga tjänster inom förvaltningen och rättsväsendet trots att lagarna redan delvis överensstämmer med EU-lagstiftningen på detta område. Det förekommer även könsdiskriminering i fråga om utbildningsmöjligheter. Många flickor ges ingen chans att fortsätta sina studier efter grundskolan på grund av religiösa traditioner.

23. Kommittén vill peka på den diskriminering som de etniska minoriteterna i Turkiet utsätts för, framför allt kurderna.

24. Andra religiösa samfund än islam möter svårigheter eftersom de inte kan vara juridiska personer. Dessa samfund stöter på problem när det gäller möjligheterna att bedriva välgörenhet, att utöva sin religionsfrihet, att välja sina ledare och att utbilda sina präster. Icke-muslimska företrädare och troende utsätts för upprepade angrepp och attentat. Staten måste se till att detta upphör och använda sina resurser till att övervaka extremistiska grupper och bekämpa deras subversiva verksamhet.

Kroatien

25. Regionkommittén ser positivt på Kroatiens framsteg när det gäller att uppfylla de politiska Köpenhamnskriterierna och de ekonomiska kriterierna samt att genomföra gemenskapens regelverk och stabiliserings- och associeringsavtalet. Kroatiens exempel visar i synnerhet för grannländerna vilka fördelar man kan få av att vara fast ekonomiskt och politiskt förankrad i EU:s struktur och värden. Det är glädjande att det skedde ett verkligt genombrott i anslutningsförhandlingarna under 2007. Kommittén uppmanar den nybildade kroatiska regeringen att öka sina ansträngningar för att uppfylla villkoren för förhandlingar om de återstående kapitlen.

26. Kommittén välkomnar och uppskattar Kroatiens åtgärder för decentralisering inom den offentliga förvaltningen till den lokala nivån och anser att tonvikten bör ligga på subsidiaritetsprincipen i syfte att fatta besluten så nära medborgarna som möjligt.

27. Kroatiens fortsatta engagemang i regionala initiativ, som har bidragit till att ytterligare förbättra förbindelserna med grannländerna, måste uppmuntras och stärkas. Regionkommittén understryker vikten av att förstärka de lokala myndigheternas gränsöverskridande samarbete i gränsområdet mellan Kroatien och dess grannländer: Bosnien och Hercegovina, Serbien, Slovenien och Montenegro.

28. Kommittén ser med tillfredsställelse på att Kroatien fullt ut samarbetar med Internationella krigsförbrytartribunalen, och understryker vikten av fortsatta ansträngningar när det gäller att ställa krigsförbrytare inför rätta och att förbättra programmen för vittnesskydd.

29. Regionkommittén ser positivt på att premiärministrarna i Kroatien och Slovenien har träffat en informell principöverenskommelse om att låta gränskonflikten avgöras av en tredje skiljedomare. Vi uppmanar den kroatiska och den slovenska regeringen att utnyttja alla möjligheter för att genomföra denna överenskommelse. Kommittén välkomnar att det kroatiska parlamentet har beslutat att Kroatien inte ska tillämpa bestämmelserna rörande miljö- och fiskeskyddszonen förrän man i EU:s anda har hittat en gemensam lösning i godo.

30. ReK anser att framsteg har gjorts vad gäller bättre tillämpning av grundlagen om nationella minoriteter och av den romska minoritetens ställning. Framsteg behövs dock på området för social integration av flyktingar och etniska minoriteter, i synnerhet romerna, genom att underlätta dessa gruppers tillträde till offentliga tjänster och högre utbildning.

31. Det är ytterst viktigt att inrätta specifika instrument för att säkerställa en ansvarsfull förvaltning som riktar särskild uppmärksamhet på kampen mot korruption. I detta sammanhang är det mycket glädjande att byrån för bekämpning av korruption och organiserad brottslighet har fått sitt mandat utvidgat, och att antalet korruptionsfall som tas upp av det kroatiska rättsväsendet har ökat. Den kroatiska regeringen uppmanas att intensifiera sina insatser i samband med det nationella korruptionsbekämpningsprogrammet för perioden 2006-2008.

32. ReK välkomnar de framsteg som gjorts vad gäller att bygga och återuppbygga bostäder och infrastruktur samt bostadsprogrammet för lösning av frågan om tidigare innehavare av hyresrätter. Kommittén anser att programmet bör fortsätta och påskyndas.

33. Kommittén ser positivt på de framsteg som nyligen har nåtts på regionalpolitikens område och i fråga om samordningen av strukturinstrumenten. Men ytterligare åtgärder är nödvändiga för att uppnå ökad effektivitet och förbättra myndigheternas administrativa kapacitet för att de effektivt ska kunna hantera EU-bidrag.

34. Samtidigt kan man konstatera att framstegen när det gäller översynen av den lokala offentliga förvaltningen är blygsamma. Den ojämna tillämpningen av lagstiftningen rörande den offentliga förvaltningen leder till ineffektivitet.

Före detta jugoslaviska republiken Makedonien

35. Regionkommittén anser att den f.d. jugoslaviska republiken Makedonien har gjort betydande framsteg i fråga om att uppfylla de politiska Köpenhamnskriterierna och de ekonomiska kriterierna, och pekar på de framsteg som gjorts i slutet av 2007. Kommittén uppmanar därför rådet att besluta att förhandlingar ska inledas med den f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

36. Det är positivt att landet har lyckats efterleva en del överenskommelser i stabiliserings- och associeringsavtalet.

37. Genomförandet av det ramavtal som undertecknades i Ohrid har lett till djupgående omvandlingar inom samhället i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, som numera fullt ut framstår som multietniskt och mångkulturellt. Detta är för övrigt en viktig del av de politiska kriterierna för anslutning till

EU. Kommittén erinrar ånyo om vikten av Badinterprincipen, och anser att alla parter bör visa ömsesidig respekt och samarbeta inom ramen för de demokratiska institutioner som inrättats i landet efter stora ansträngningar. ReK beklagar dock att integrationen av de etniska minoriteterna fortfarande är begränsad.

38. Landet bör ta intryck av EU:s erfarenheter i fråga om respekt för etnisk och språklig mångfald inom offentlig förvaltning och undervisning. Det är synnerligen önskvärt att de framtida avtalen leder till att de två största folkgrupperna och de olika minoriteterna kan leva tillsammans i harmoni och på lika villkor. Därför förespråkar kommittén en effektiv tillämpning av grundlagens bestämmelser om att minoritetsgrupperna ska vara jämlikt företrädade i den offentliga förvaltningen.

39. Regionkommittén beklagar att korruptionen fortfarande är så utbredd, vilket fortsätter att vara ett allvarligt problem, och rekommenderar därför myndigheterna att vidta åtgärder för att utplåna denna plåga.

40. Kommittén ser positivt på ansträngningarna för decentralisering av de offentliga myndigheterna till lokal nivå och på viljan att förbättra den administrativa effektiviteten med hjälp av kommunsammanslagningar som genomförts av ekonomiska skäl och i utvecklingssyfte. Det är dock viktigt att påskynda processen för ekonomisk decentralisering i syfte att stärka de lokala och regionala myndigheternas auktoritet.

41. ReK beklagar att inga framsteg har gjorts i frågan om landets namn. Kommittén välkomnar att man återupptagit förhandlingarna under ledning av FN:s särskilda sändebud Matthew Nimetz, och uppmanar f.d. jugoslaviska republiken Makedonien att öka sina ansträngningar för att hjälpa till att lösa namnfrågan inom ramen för FN:s säkerhetsråds resolution 817/93 och 845/93. På detta sätt skulle landet bidra till att skapa goda grannförbindelser och utveckla ett regionalt samarbete.

42. Ansträngningarna för att säkerställa medborgarnas tillgång till offentlig information i syfte att öka insynen i förvaltningen är berömvärda, men de offentliga myndigheterna är inte ännu redo eller villiga att underlätta denna tillgång.

43. Regionkommittén välkomnar beslutet i ReK:s presidium av den 4 mars 2008 att inrätta en gemensam rådgivande kommitté mellan Regionkommittén och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien på officiell begäran av regeringen i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Alla tillgängliga medel bör tillgripas på det administrativa planet för att det första sammanträdet inom kommittén ska kunna äga rum under första halvåret 2008.

Bryssel den 9 april 2008

Regionkommitténs

ordförande

Luc VAN DEN BRANDE